

LAKKO-OPAS

Julkaisija:
Anarkistinen Toiminta

PL 60, 00531 Helsinki
anarkistinentoiminta@anarkismi.net
<http://www.anarkismi.net/at/>

JOHDANTO

Tämä lehtinen on tarkoitettu esittelemään perustoimintatapoja ja järjestäytymismuotoja työtaistelutilanteissa. Sen pyrkimyksenä on herättää keskustelua anarkosyndikalistien ja muiden vallankumouksellisten ja radikaalien välillä, sekä ammattiliittojen sisällä että niiden ulkopuolella. Aikana, jolloin työväenluokka on jatkuvasti altavastajana, on elintärkeää jakaa tietoja ja kokemuksia oppiaksemme toisiltamme, jotta voisimme taistella paremmin ja voimakkaammin. Poliittisen kulttuurin tason on tässä maassa mitätön, konsensuslehdistön ja television tasapäistämä, puolue- ja ammattiliittobyrokraattien monopolisoima, joten on aika jokaisen tiedostavan työläisen valmistautua iskemään takaisin. Tällaisten lehtisten ja vuosien kokemusten avulla on meidän, työväenluokan, opittava kuinka järjestäytyä ja iskeä takaisin.

Tämä lehtinen ei ole julistus eikä värväyslehtinen. Tätä lehtistä jakamalla levitetään anarkosyndikalistisia ajatuksia luokkamme keskuudessa. Toivomme tämän olevan sinulle hyödyksi!

1. MIKSI LAKKOILLA?

On erittäin tärkeää tietää miksi lakkoilee, mitkä ovat päämäärät, syyt, lähtökohdat - lakkoilun syyt saattavat usein näyttää melko turhilta, kuten niin sanotuissa kahvitaukolakoissa. Lähemmin tarkasteltaessa saattaa turhanpäiväisen syyn takaa löytyä erittäin hyväkin syy. Työntekijöiden pitkäaikainen ärsyttäminen tai työolojen asteittainen huonontaminen saattaa purkautua lakkona. Olki, joka taittaa kamelin selän, voi olla jokin melko vähäpätöinenkin asia, joten on tärkeää paljastaa piilevät syyt, tuoda esiin toiminnan juuret.

Toisinaan ei lakko ole paras mahdollinen ase; se voi tulla

kannattaa muistaa myös materiaallinen vahingoittaminen ja työpaikkojen miehitykset, sillä joissakin tapauksissa ne saattavat olla erityisen tehokkaita.

Ainoastaan laajentamalla ja yleistämällä lakko koko yhteiskuntaa koskeväksi kamppailuksi meillä on paremmat mahdollisuudet onnistua.

7. LOPUKSI

Loppuuko taistelu silloin kun lakko päättyy ja palataan työhön? Ehdottomasti ei! Työnantajaluokan ja työn tekijöiden välinen kamppailu on jatkuvaa ja vain työväenluokan aktiivisella järjestäytymisellä voimme pysyä jatkossakin niskan päällä. Tässä lehtisessä esitetyt kokemukset ja ideat on tarkoitettu kaikkien työväenluokan aktivistien käyttöön. Anarkosyndikalisteina me taistelemme enemmästä kuin vain paremmasta palkasta ja paremmista työoloista. Meidän päämäärämme on viime kädessä luokkayhteiskunnan ja palkkatyön hävittäminen. Me työskentelemme luodaksemme vapaan yhteiskunnan, jossa tuotanto perustuu tarpeeseen eikä voittoon. Tämän saavuttamiseksi täytyy työväenluokan mielestämme ottaa koko yhteiskunta ja tuotantovälineet omaehtoiseen hallintaansa. Meidän tulee rohkaista työläistovereitamme itsenäiseen luokkatoimintaan saadakseen luottamusta omaan voimaansa sekä kokemuksen ja tiedon karttuessa järjestäytymään entistä vahvemmin ja laajemmin.

Me emme ole poliitikkoja, emme halua päästä valtaan työläisten puolesta, emmekä hyväksy minkäänlaista poliittista taktikointia työväenluokan etujen kustannuksella. Me uskomme työläisten vapautumisen olevan **vain ja ainoastaan työläisten itsensä tehtävä.**

6. SUORA TOIMINTA JA SOLIDAARISUUS

Yleisin suoran toiminnan muoto työtaisteluissa on työpaikkojen ulkopuolelle asetetut lakkovahdit. Kuitenkaan se ei ole ainoa vaihtoehto eikä edes tehokkain. Jos poliisi esimerkiksi poistaa lakkovahdit tai mielenosoittajat portilta, ei mikään estä työpaikkaa toimimasta rikkurityövoimalla. Sen sijaan jos työläiset, mukaan lukien varsinaisen lakon ulkopuolella olevat, tukisivat lakkoa esimerkiksi keskeyttämällä sähkönjakelun, pysäyttämällä tavaratoimitukset, estämällä tai hidastamalla postinkulkua tai puheluiden välittämistä, jne., ei työnantaja enää kauan kestäisi tilannetta. Tämä on avain lopulliseen menestykseen. Laajentakaa lakkoa niin paljon kuin mahdollista. Jokainen hyökkäys yhtä työläisryhmää vastaan on hyökkäys meitä kaikkia vastaan. Työnantajat eivät todellakaan ole yksin, heillä on tukenaan kapitalismin ehdoilla toimiva lehdistö ja kapitalistinen luokka, joka **ottaa oppia** kokemuksistaan.

Rikkuroinnin estämiseksi on käytännöllistä tehdä käyttökelvottomaksi (tai siirtää muualle) elintärkeää tietoa tai laitteistoa, jolloin työn jatkuminen tulee mahdottomaksi. Rikkureita voidaan myös seurata heidän koteihinsa ja järjestää mielenosoituksia kotien edustalla, tai muuta.

Koska mielenosoituksia koskevat lait ovat melko tiukkoja, me kaikki tiedämme, että niitä täytyy rikkoa ja että niitä myös rikotaan. Suuret mielenosoitukset työpaikkojen ym. edessä saattavat yllyttää poliisia käyttämään voimakeinoja, joten meidän täytyy opetella pitämään itsestämme ja toisistamme huolta. Esimerkiksi pidätysten estämiseksi täytyy muodostaa ryhmiä vapauttamaan kiinniotettuja tovereita. Paitsi työpaikoilla, kannattaa osoittaa mieltä myös tarviketoimittajien luona, pomojen kotona, jne.

Suora toiminta lakkojen yhteydessä on hyödyllistä ja tekee hyvää lakkoilijoiden mielialalle. Suoran toiminnan muodoista

kalliiksi, ja jos sitä käytetään summittaisesti, se saattaa johtaa uskon tai luottamuksen menetykseen. Tästä syystä onkin aiheellista tarkastella vaihtoehtoisia suoran toiminnan muotoja. Jokaiseen tilanteeseen on oma ratkaisunsa, joten ihmisten on hyvä laajentaa kokemustaan taistelusta. On olemassa muitakin luokkataistelun muotoja kuin lakko, jossa vain kävellään ulos työpaikalta. Hidastuslakot (esimerkiksi ns. italialaiset lakot), istumalakot, sabotaasi, kaikilla niillä on paikkansa päivittäisessä kamppailussa. Useimmat näistä muodoista tulevat työntekijöille vähemmän kalliiksi, sekä rahassa että voimavaroissa mitattuna.

Milloin sitten ryhtyä lakkoon? Jotta lakko onnistuisi, tulisi sillä olla tietyt edellytykset siihen. Ensinnäkin lakon syyn tulee olla sellainen, jonka kaikki työntekijät hyväksyvät ja jonka he ymmärtävät täysin. Usein ammattiliitot määräävät ihmisiä lakkoon pelkästään puoluepoliittisista syistä, jolloin työntekijät eivät ole yhtenäisiä tai eivät välitä lakon syistä. Tämä ei tarkoita sitä, että lakkojen tulisi rajoittua ainoastaan palkankorotusvaatimuksiin, vaan jotta lakko olisi menestyksellinen, tulisi lakon syyn koskettaa kaikkia työntekijöitä.

Toiseksi, työläisten itse pitäisi suoraan päättää ryhtymisestä lakkoon. Tämä ei tarkoita sitä, että odotetaan kunnes kaikki ovat asiasta yhtä mieltä, sillä se on mahdotonta. Toiminnasta pitäisi päättää enemmistöllä joukkokokouksessa, ei postiaänestyksellä, jota tiedotusvälineet voivat ohjata, eikä ammattiliiton johdon byrokraattien käskyllä.

Viimeiseksi, tulisi lakkoilijoiden osallistua toimintaan suoraan. Ulosmarssi ja kotiinlähtö ei ole koskaan ollut riittävän tehokasta. Passiivisia lakkoja tulisikin välttää niin paljon kuin mahdollista.

2. VIRALLINEN VAI EPÄVIRALLINEN?

Onko sillä oikeastaan väliä onko lakko liiton hyväksymä, ”virallinen” vai ”epävirallinen”, ”villi”? Useimmiten ainoa hyöty ammattiliiton hyväksynnästä on se, että olet oikeutettu saamaan lakkoavustusta. Lakon ”epävirallisuus” ei haittaa meitä ollenkaan. Me emme tarvitse ”virallista” lupaa ryhtyä toimimaan vaatimustemme saavuttamiseksi. Itse asiassa kun ay-pomot käskevät meitä palaamaan työhön, he tekevät meille palveluksen näyttäessään ay-byrokratian todellisen luonteen. Ryhtymällä ”epäviralliseen” tai ”villiin” lakkoon vahvistamme oikeuttamme päättää itse asioistamme ja saamme takaisin itsenäisyytemme. Sellaisissa tapauksissa, joissa ay-johtajat kääntyvät meitä vastaan, on meidän taisteltava näitä byrokraatteja vastaan yhtä paljon ja yhtä tehokkaasti kuin taistelemme pomoja vastaan.

Missään tapauksessa ei ay-byrokraateilla, kokopäivätoimisilla ja laiskoilla tai korruptoituneilla luottamusmiehillä tai muilla työntekijöiden edustajilla ole asiaa päättämään meidän työtaistelustamme. Työntekijöiden itsensä on tehtävä päätökset siitä, kuinka työtaistelua hoidetaan. Tähän ei ole yksinoikeutta edes työntekijöiden tiedostavalla vähemmistöllä.

Liiton ja työnantajan väliset sopimukset eivät ole käskyjä, joita ei saa rikkoa. Kamppailu työntekijöiden ja pomojen välillä ei lakkaa koskaan; sitä käydään jatkuvasti ja sopimuksilla työnantajat vain yrittävät hillitä sitä, yrittävät saavuttaa etuja meidän kustannuksellamme. Jos on tarpeen rikkoa sopimuksia, on niitä silloin rikottava. Sopimusten, sitoumusten ym. ei tule estää meitä. Lakossa meidän on tiedettävä mitä haluamme ja kuinka sen saavutamme. Pomot noudattavat pelisääntöjä vain kun se sopii heille, ja näin on työväenluokankin toimittava.

Työpaikkakokouksissa valitut edustajat voivat myös osallistua muiden työpaikkojen osastojen tai asiaankuuluvien ammattiosastojen kokouksiin. Myös katu- ym. julkisia kokouksia voidaan käyttää tuen tai avustusten hankkimiseksi.

Silloin kun työtaistelussa on mukana siirtolaisryhmiä, tulisi luonnollisesti käyttää myös vähemmistöjen kieliä, sillä minkäänlainen rasismi tai syrjintä ei saa hajottaa voimiamme. Siirtolaisten ja muiden vähemmistöjen yhteisöille on yhtäläisesti selvitettävä, mistä on kyse heidän omien tiedotuskanaviensa kautta, heidän lehdissään, radio-ohjelmissaan ja internet-sivuillaan. Vähemmistöryhmien työntekijät ovat liian usein heikosti edustettuja, joten meidän tehtävämme on korjata asiantila.

Kansainvälisestä solidaarisuudesta saattaa työtaistelussa olla myös apua, erityisesti silloin, jos yhtiö on monikansallinen tai sillä on tytäryhtiöitä ulkomailla.

Myös anarkistit ovat halukkaita auttamaan, joko lakkovahtien ja mielenosoitusten tukemisessa tai tiedotusmateriaalin jakelussa ja valmistuksessa. Poliittiset puolueet saattavat myös tarjota tukeaan, mutta on varottava sellaisia, jotka haluavat ottaa lakon omaan valvontaansa, sillä toiminnan täytyy aina pysyä tavallisten työläisten hallinnassa.

On syytä korostaa, että paras keino tiedon levittämiseksi ovat henkilökohtaiset yhteydet työtoverien välillä. Älkää antako byrokraattien tai ”asiantuntijoiden” johtaa taisteluanne. Levittäkää tietoa itse työpaikoilla ja kaduille. Käyttäkää myös työväenliikkeelle myönteistä lehdistöä saadaksenne asianne esille.

5. TIEDOTUS

Tiedotus on aina tärkeää ja erityisen tärkeää se on lakon aikana. Tiedotusvälineet vääristelevät helposti tosiasioista eivätkä lakkoilijat koskaan saa niiltä reilua kohtelua. Heitä syytetään kaikesta: talouden saattamisesta kaaokseen, työntekijöiden aseman vaarantamisesta, omahyväisyydestä ja niin edelleen.

Siellä missä on jo olemassa työpaikkakomiteoita, pitäisi olla myös säännöllisesti ilmestyviä tiedotuslehtisiä. Useimmat ammattiliitot julkaisevat omaa tiedotuslehtistä, mutta harvemmillä ammattiosastoilla on voimavaroja sellaiseen. Työpakoilla, joilla on useita eri työntekijäryhmien omia tiedotuslehtisiä, tulisi ne yhdistää edustamaan koko työpaikkaa. Sinne, missä ei vielä ole minkäänlaista tiedotuslehtistä, sellainen pitäisi luoda. Yhdessä säännöllisten joukkokokousten kanssa tämän tiedotuslehden tulisi pitää kaikki ajan tasalla tapahtumista.

Lehtisiä ja lennäkkejä tulisi valmistella myös suurelle yleisölle ja levittää niitä niin laajalle kuin mahdollista. Säännöllisiä lehdistötiedotteita pitäisi lähettää tiedotusvälineille ja lakkoa sympatisoiville poliittisille ryhmille. Muita lehtisiä kannattaa lähettää ammattiliittojen edustajille, paikallisille asukkaille jne.

Paitsi lehtisiä, on nykyään mahdollista käyttää tiedotuksen apuna myös radiota ja internetiä. Monilla paikallisradioilla on erikoistoimittajia, joille ohjelma-aiheita voi tarjota, ja toiset radiot jopa myyvät lähetyksensä erilaisille kansalaisjärjestöille. Internet on puolestaan täynnä erilaisia keskustelupalstoja ja avoimia uutispalveluja joiden kautta voidaan erityisen tehokkaasti ja vapaasti levittää tietoa ja käydä monisuuntaista keskustelua. Internetiin voi myös helposti perustaa sisäisen tiedotuksen ja kommunikoinnin kanavia. Näistä on asioista on syytä ottaa selvää ja luoda kommunikaatiokanavia jo hyvissä ajoin, ennen kuin lakosta on tietoaakaan.

3. JÄRJESTÄYTYMINEN

Työläisten on oltava järjestäytyneitä jatkuvasti. Mikäli pomo ei käy heidän kimppuunsa tänään, hän tekee sen huomenna. Lakko lakolta, kamppailu kamppailulta voimme todeta työntekijöiden olevan valmistautumattomia, järjestäytymättömiä, jakaantuneita pienempiin kiistoihin. Silti pomot ovat aina hyvin järjestäytyneitä, yhtenäisiä, tehokkaita ja itsevarmoja. Ei olekaan mikään ihme, että työväenluokka on tappiolla. Pomot oppivat toisiltaan, me emme.

Useimmilla työpaikoilla, tehtaissa ja toimistoissa, toimii yleensä useita eri ammattiliittoja, mutta vain yksi työnjohto. Työntekijöillä on eri edusmiehet, eri järjestörakenteet, erilaiset kokemustasot, mikä aina lisää epäluottamusta ja kiistoja eri työntekijäryhmien välillä. Ensimmäinen ja tärkein tehtävä on luoda työpaikkakomiteoita (toimisto- tai tehdaskohtaisia), joissa on edustajia kaikista liitoista, kaikista ammattiryhmistä. Näiden komiteoiden tulee yhdistää kaikki työntekijäryhmät, oli näillä sitten valkoinen kaulus tai haalarit. Heidän tulee kokoontua säännöllisesti, tutustua toisiinsa, levittää tietoa ja koota yhteen kokemuksensa. Erilaisten persoonallisuuksien ei kuitenkaan pidä antaa vaikuttaa tähän työhön. Kaikki edustajat tulee valita yleisissä työpaikkakokouksissa, joihin osallistuvat kaikki työntekijät, joita asia koskee. Edustajien on raportoitava takaisin muille työntekijöille, ja mikäli he eivät toimi tarpeeksi tehokkaasti, on heidän oltava vaihdettavissa välittömästi toisiin.

Tilanteeseen sopivalla ja toimivalla organisaatiolla, joka muodostuu vain työntekijöistä eikä kokopäivätoimisista virkailijoista, päästään tiedonvälityksessä ja sisäisessä luottamuksessa parhaaseen tulokseen. Tämän kaltaisilla pysyvillä työpaikkakomiteoilla pystyvät työntekijät vastaamaan työnantajan vaatimukseen jatkuvasti. Lakon sattuessa työpaikkakomiteoista voidaan muodostaa joko lakkotoimikuntia

tai niiden kokemuksia voidaan käyttää hyväksi järjestettäessä lakkotoimikuntien suoria vaaleja.

Työpaikkakomiteoiden järjestämistä ei pidä jättää pelkästään luottamusmiesten harteille, sillä heillä voi olla kädet täynnä ”tärkeämpiä” töitä tai he voivat olla laiskoja ja toimia jarruna. Työväenluokan aktivistien tehtävänä on karkottaa tällaisten luottamusmiesten kylvämää apatiaa, eikä hiukkanen huumoria haittaa tässä yhtään. Nykyinen ay-toiminta on useimmiten kyllästyttävää ja erillään työpaikkatason todellisuudesta, kun sen ei pitäisi niin olla.

Nykyisellään ovat lakkotoimikunnat useimmissa tapauksissa luottamusmiesten toimikuntia. Mikäli työpaikkakomiteat ovat aktiivisia ja hyvin järjestäytyneitä, ei tästä pitäisi olla suurta haittaa. Toinen perinteinen tapa muodostaa lakkotoimikunta on järjestää tämä kaikkien työntekijöiden joukkokokouksessa. Molemmat tavat ovat käyttökelpoisia, mutta lakkotoimikunta on juuri niin tehokas kuin yksilöt ja ryhmät, joita se edustaa. Kokopäiväisten toimitsijoiden ja liiton päämajan ei saa antaa johtaa lakkoa. Kaikilla päätöksillä täytyy olla lakkoilijoiden tuki ja ymmärrys takanaan. Neuvoteltaessa pomojen kanssa pitäisi mukana olla mahdollisimman monta työntekijöiden edustajaa, jotta vältetään työntekijöiden ”myyminen” ja salaiset sopimukset. Neuvotteluja, joissa vain yksi tai kaksi on työntekijöiden edustajia ja loput ay-byrokraatteja ja pomoja, tulee välttää niin paljon kuin mahdollista.

Koska jokainen työpaikka on erilainen ja jokainen lakko on erilainen, olisi typerää tehdä tiukkoja sääntöjä ja rajoituksia siitä, kuinka asiat tulisi järjestää. Nämä ohjeet onkin tarkoitettu inspiroimaan uusia ideoita ja keskustelua toimintatavoista organisaatiossa.

4. RAHOITUS

Jos lakon on tarkoitus kestää tietyn ajan, pitäisi rahoitus järjestää mahdollisimman pian. Ammattiliitoilla on kerättynä lakkorahastoja, mutta pidemmän päälle ei niihin kannata luottaa. ”Virallisissa” työtaisteluissa voidaan lakkoavustusta yleensä maksaa, mutta se ei aina ole riittävästi. ”Epävirallisissa” työtaisteluissa ei lakkoavustusta liiton kassasta ole saatavissa. Vastuu rahojen keräämisestä pitäisi silloin antaa erityiselle lakkotoimikunnan (tai työpaikkakomitean, jos sellainen on olemassa) osastolle.

Työpaikkakeräykset ovat tavallisin rahanlähde. Vetoomuksia kannattaa myös lähettää kaikille ammattiliitoille ja niiden kaikille tasoille. Asian voi tietysti hoitaa kirjeitse, mutta lakkoilijoiden henkilökohtaiset vierailut tuottavat paremmin tulosta. Rahaa voidaan kerätä myös ammattiosastojen kokouksissa tai vaikkapa muilla työpaikoilla aamuisin tai työajan päättyessä.

On tärkeää levittää tietoa lakosta ja laajentaa samalla lakon tukijoukkoja pelkän ”ammattiliittotaistelun” ulkopuolelle. Jokainen lakko on taistelu, joka liittyy koko yhteisön toimintaan. Kansalaisjärjestöille, vuokralaisyhdistyksille, nuorisojärjestöille jne. pitäisi tiedottaa lakosta ja pyytää tukea, sekä taloudellista että fyysistä. Mitään keinoja ei tule kaihtaa kun on kyse rahallisen avun hankkimisesta. Avustuskonsertteja, diskoja ja kirpputoreja, joita liitot yleensä välttävät, ei ole vaikea järjestää ja niillä voidaan rahoituksen lisäksi järjestää myös kontakteja liittojen ulkopuolisiin ihmisiin.

Sanomattakin on selvää, että jokaisesta pennistä täytyy pitää kirjaa. Kaikkien rahallisten avustusten jakaminen täytyy toteuttaa kuten joukkokokouksissa päätetään.